Enw'r Ysgol: **Borth y Gest** **Cyfeiriad:Borth y Gest, Porthmadog, Gwynedd, LL49 9UF**

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn cyd-dynnu'n dda â'i gilydd ac mae safonau ymddygiad y rhan fwyaf o ddisgyblion yn dda. Maent yn ofalus o'i gilydd ac yn dangos parch tuag at blant, staff ac ymwelwyr. Mae'r plant yn dangos safonau da yn eu hymwybyddiaeth ysbrydol a moesol. Maent yn cyfrannu'n effeithiol ac yn bwrpasol, gan ddangos parch at ei gilydd ac eraill.

Mae'r Cyngor Ysgol yn trefnu ymgyrchoedd i gasglu arian i elusennau yn rheolaidd – e.e. Plant Mewn Angen, Canser MacMillan, JDRF

Trwy astudio tychinebau byd eang mae'r disgyblion yn trafod cyfiawnder a thegwch yn effeithiol.

Gall disgyblion adrodd straeon crefyddol yn effeithiol drwy eu hysgrifennu a chwarae rôl. Maent yn gwybod llawer o straeon crefyddol ar y cof a gallent ddisgrifio sut y mae pobl yn ymarfer eu ffydd

Yn y sesiynau addoliad torfol rheolaidd, mae'r plant yn myfyrio ac yn gweddio o'r frest gan ddangos empathi, goddefgarwch a chonsyrn am eraill.

Mae ganddynt werthfawrogiad da o gredoau eraill yn ogystal â Christnogaeth.

Mae'r ysgol yn llwyddo i baratoi disgyblion sy'n cyflawni'n dda

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

<u>Medrau llythrennedd:</u>

Siarad a gwrando

Mae mwyafrif o ddisgyblion yr ysgol yn siarad yn hyderus yn y ddwy iaith. Canran isel o ddisgyblion yr ysgol sy'n siarad Cymraeg adref, er hynny gallent amrywio eu sgwrs mewn sefyllfaoedd gwahanol

Er bod y mwyafrif o ddisgyblion yn cyrraedd yr ysgol gyda sgiliau llafaredd Saesneg yn llawer uwch na'r Gymraeg mae data diwedd Cyfnod Allweddol 2 yn adlewyrchu gwaith caled yr ysgol i gysoni perfformiad ar draws y ddwy iaith.

Darllen

- Gall y rhan fwyaf o ddisgyblion drafod yr hyn maent wedi ei ddarllen, gan ddangos dealltwriaeth o destunau amrywiol. Maent yn medru mynegi barn ar destunau.
- Yn y Cyfnod Sylfaen datblygir dealltwriaeth gadarn o ffoneg er mwyn adeiladu geiriau a datblygu sgiliau darllen. Defnyddir Tric a Chlic ers tymor y gwanwyn 2016 ac mae'n cael effaith gadarnhaol ar safonau gyda llawer o ddisgyblion y dosbarth Derbyn yn gwneud cynnydd da gyda'u darllen.

Ysgrifennu

- Gwelir tystiolaeth yn llyfrau disgyblion bod safon ysgrifennu ar draws y cwricwlwm o'r un safon a'r hyn y gyflawnir mewn gwersi Cymraeg a Saesneg. Defnyddir technegau Geirio Gwych yn effeithiol yn i ddatblygu ysgrifennu estynedig ar draws y cwricwlwm. Mae ansawdd gwaith y rhan fwyaf o'r disgyblion yn dda yn y ddwy iaith.
- Wrth gynllunio sicrheir bod mathau amrywiol o ysgrifennu yn cael eu cyflwyno'n dymhorol. Cyflwynir y mathau mewn ffurfiau addas, a gwelir yn llyfrau'r disgyblion bod traws doriad o fathau o ysgrifennu wedi eu hastudio. Mae disgyblion yn ysgrifennu'n estynedig yn rheolaidd, gyda chamau priodol sy'n arwain at ddarnau estynedig.
- Mae ysgrifennu estynedig trawsgwricwlaidd wedi datblygu'n dda, gyda thasgau o ansawdd da i weld yn llyfrau'r mwyafrif o ddisgyblion. Mae cyd-bwysedd ieithyddol ac amrywiaeth o ffurfiau i'w gweld. Drwy'r ysgol mae mwy o gyfleoedd i ysgrifennu'n estynedig ac yn Ml 2, Bl 5 a 6 mae ansawdd gwaith llawer o ddisgyblion yn dda.

Medrau Rhifedd

Gall y rhan fwyaf o ddisgyblion drosglwyddo'r hyn maent wedi ei ddysgu mewn gwersi Mathemateg ar draws y cwricwlwm. Mae'r disgyblion yn derbyn nifer o gyfleoedd i ddatblygu rhifedd, ac mae gwaith y disgyblion yn cyfateb i ofynion y Fframwaith Rhifedd, ac yn addas ar gyfer oedran a gallu. Rhoddir tasgau sy'n herio pob grŵp o ddysgwyr, gan gynnwys MaTh.

Medrau TGCh

<u>Medrau TGCh:</u>

- Mae'r mwyafrif o'r disgyblion yn hyderus wrth ddefnyddio TGCH (cyfrifiadur ac iPads) i gywain gwybodaeth oddi ar y we yn drawsgwricwlaidd. Ar frig yr ysgol gall y rhan fwyaf o ddisgyblion ddefnyddio appiau megis pages a Keynote, yn effeithiol gan gyfuno a mewnfudo lluniau, fideos a cherddoriaeth i greu cyflwyniad. Maent yn gwneud defnydd effeithiol o raglenni prosesu geiriau ar gyfrifiaduron megis Word a rhaglenni i gyflwyno megis Publisher.
- Defnyddir rhaglen 2simple yn y Cyfnod Sylfaen I greu pictogramau, graffiau bloc a siartiau bar. Mae gwaith y disgyblion yn addas ar gyfer oedran a gallu.
- Yn CA2 mae disgyblion yn defnyddio TGCh I lunio siartiau megis siart cylch a graffiau. Gallent greu ac archwilio cronfeydd data yn effeithiol gan ddefnyddio Hwb+.
- Gall disgyblion ar frig yr ysgol ddefnyddio rhaglen Excel i greu taenlen a llunio graff o'r data.
- Gall y disgyblion ddefnyddio rhaglenni codio megis Scratch a j2code ar Hwb+

<u>Medrau meddwl</u>

Datblygir medrau meddwl ar draws yr ysgol, mae AaGD ar waith drwy'r ysgol. Mae disgyblion cymryd mwy o gyfrifoldeb dros eu dysgu wrth iddynt fynd drwy'r ysgol, maent yn ran o'r broses o bennu MPLl ar draws yr ysgol. Mae disgyblion yn asesu gwaith cyfoedion. Mae disgyblion hŷn yn adnabod y sgiliau maent wedi eu datblygu mewn tasgau ac mae disgyblion yn hunan asesu'n rheolaidd.

Materion i gael sylw

Parhau i ddatblygu AaGD – sicrhau cysondeb yn y MPLl a osodir ar gyfer ysgrifennu

Sicrhau bod cyfleoedd cyson i ddisgyblion wella darnau o waith ac ymateb i adborth

Sicrhau bod yr adborth a roddir yn ansoddol

Parhau i ddatblygu gwybodaeth am grefyddau gwahanol gan ganolbwyntio am ddysgu am negeseuon crefyddau ar sut i fyw yn dda.

Parhau i ddatblygu sgiliau llythrennedd, rhifedd a TGCh yn drawsgwricwlaidd

Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?
• Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir. • Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel. • Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2. • Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol, Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009.
Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau Rydym yn cynllunio'n addas ar gyfer y pwnc. Caiff y gwersi eu cynllunio'n ofalus i ennyn diddordeb a chynnig ystod o brofiadau a gweithgareddau gwerthfawr a diddorol. Mae cynlluniau'r athrawon wedi'u cynllunio'n fanwl a'u diffinio ar gyfer medrau a'r Fframweithiau. Mae' pwnc yn cael ei amserlennu'n addas yn yr ysgol. Defnyddir nifer o strategaethau addysgu amrywiol wrth addysgu Addysg Grefyddol i gymell diddordeb y disgyblion ac mae'r disgyblion yn ymateb yn gadarnhaol gan ddangos boddhad. Cyfoethogir profiadau plant trwy gyfuniad o waith da ar ac oddi ar y safle trwy ymweliadau amrywiol a gweithgareddau allgyrsiol (e.e. ymweliad blynyddol i Coleg y Bala i ddysgu am y Pasg). Gwneir defnydd cyson o Asesu ar gyfer Dysgu i gyfoethogi'r ddarpariaeth. Mae strategaethau AaGD wedi cael sylw fel un o brif flaenoriaethau'r CDY yn 2015/16. Mae'r plant yn datblygu i bennu eu m.p.ll. eu hunain i dasgau. Mae'r plant i gyd, gan gynnwys y rhai yn y CS yn adfyfyrio ar ddiwedd tasgau ffocws gan ddadansoddi os ydynt wedi llwyddo yn eu tasg. Drwy addysgu'n thematig gan gynnig cyfleoedd i'r disgyblion arwain eu dysgu eu hunain, mae gwaith cynllunio i addysgu Addysg Grefyddol fel pwnc yn sicrhau bod cwricwlwm cyfan yr ysgol yn cael ei gyfoethogi – e.e. drwy addysgu am Ddaearyddiaeth yn y newyddion a hanes enwogion e.e. Martin Luther King, Y Fam Teresa, Nelson Mandela
Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl **Darpariaeth ar gyfer medrau** • Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygu'r medrau'n dda ar draws yr ysgol ac yn cael ei hymgyrffori'n effeithiol ym mhrofiadau pob un o'r disgyblion • Datblygir medrau llythrennedd a rhifedd ar draws y cwricwlwm mewn gweithgareddau sy'n addas ar gyfer oedran a gallu. Gwahaniaethir tasgau a gweithgareddau yn effeithiol i ddisgyblion ADy a MaTH. Roedd prosesau craffu 2015-16 yn dangos bod y mwyafrif o ddisgyblion yn gwneud cynnydd da mewn gwersi, gan gaffael sgiliau newydd. • Dadansoddir profion cenedlaethol i adnabod grwpiau o ddysgwyr sy'n cael anawsterau, a disgyblion MaTH. • Dengys adroddiadau grwpiau targed y defnyddir cymhorthyddion yn effeithiol i dargedu disgyblion sydd â thrafferthion mewn agweddau megis darllen, gan weithio gyda'r disgyblion ar dargedau y CAU. Rhoddir sylw i ddisgyblion sydd ag anawsterau mewn rhifedd mewn grwpiau bychain. **Y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd (FfLlRh)**

- Cynllunnir yn effeithiol ar gyfer y FfLlRh yn drawsgwricwlaidd, mae gweithgareddau a thasgau o ansawdd da yn datblygu'r sgiliau ac yn ymateb i ofynion y FfLlRh. Mae craffu rheolaidd yn sicrhau bod gwaith y disgyblion o safon a thraethiad addas, ac yn cwrdd â gofynion diweddar.
- Sicrheir bod cyfleoedd i ail-ymweld er mwyn dyfnhau dealltwriaeth, gyda sgiliau wedi eu hymarfer yna eu ddatblygu'n drawsgwricwlaidd
- Gwelir cysylltiad clir rhwng gwaith y disgyblion a'r FfLlRh

Medrau cyfathrebu:

- Mae athrawon yn cynllunio'n ofalus i ddatblygu gwrando, siarad, darllen ac ysgrifennu. Mae'r cynlluniau tymor hir yn nodi mathau o ysgrifennu a'r ffurfiau. Sicrheir bod ysgrifennu estynedig yn digwydd ar draws y cwricwlwm, gyda threfn o disgyblion yn gwella darnau o waith ac yn ail-ddrafftio yn gyson.

Medrau rhif

- Cynllunnir yn effeithiol i ddatblygu rhifedd ar draws y cwricwlwm, gyda cysylltiadau clir i weld gyda'r FfRh yn y cynlluniau.
- Sicrheir bod sgiliau wedi eu cyflwyno yn y gwersi Mathemateg ac yna'n cael eu datblygu'n drawsgwricwlaidd.
- Mae'r tasgau cyfoethog yn llyfrau'r disgyblion ar frig yr ysgol yn cyfateb i ofynion y FfRh.
- Yn dilyn arweiniad gan Bartner Cynorthwyol ar gynllunio rhifedd yn drawsgwricwlaidd gwelir tasgau o ansawdd gwell yn llyfrau'r disgyblion.

Medrau TGCh

- Gwelir dilyniant priodol yn sgiliau TGCh disgyblion o'r CS i CA2, ac o flwyddyn 3 i 6.
- Defnyddir rhaglenni megis 2simple yn y Cyfnod Sylfaen yn effeithiol, yna ipads a gliniaduron i bwrpas penodol yn CA2.
- Mae'r ddarpariaeth yn sicrhau bod gan bron oll y disgyblion fedrau TGCh cadarn ar ddiwedd CA2.

Medrau Meddwl

- Mae athrawon yn cynllunio'n fwy effeithiol i ddatblygu meddwl, gan sicrhau mwy o gyfleoedd i ddisgyblion wella gwaith. Mae ansawdd adborth ar waith disgyblion wedi gwella drwy'r ysgol, gyda camau nesaf clir i'w gweld, yn arbennig yng ngwaith ar frig yr ysgol.
- Drwy fabwysiadu agweddau Geirio Gwych mae athrawon wedi trosglwyddo mwy o gyfrifoldeb i ddisgyblion i wella'u gwaith, ac mae'r broses wedi datblygu medrau meddwl yn fwy effeithiol.
- Sicrheir bod y disgyblion yn chwarae rhan fwy canolog wrth bennu MPLl drwy'r ysgol, ac mae'r athrawon yn datblygu mwy o gyfleoedd i ddisgyblion hunan asesu ac asesu gwaith cyfoedion.
- Rhoddir mwy o gyfleoedd i ddisgyblion gymryd cyfrifoldeb dros eu gwaith eu hunai drwy gynllunio a gwerthuso.

Materion i gael sylw

Sicrhau digon o adnoddau ac artiffactau i addysgu'r plant am greodau ac arferion eraill.
Parhau i chwilio am gyfleoedd i addysgu Addysg Grefyddol yn drawsgwricwlaidd.
Parhau i geisio adnabod cyfleoedd i ddatblygu sgiliau Llythrennedd a Rhifedd drwy Addysg Grefyddol
Parhau i ddatblygu agweddau o Asesu ar Gyfer Dysgu megis meddylfryd twf
Codi safonau llafaredd a darllen i gyrraedd lefelau uwch

Rhagorol		**Da**	X	**Digonol**		**Anfoddhaol**	

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?		
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	**Ydy**	**Nac ydy**
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010) , 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).		
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd Defnyddir ystod eang o strategaethau effeithiol yn ystod gwasnaethau boreol i hybu datblygiad ysbrydol y disgyblion. Mewn sesiynau addoli ar y cyd sicrheir bod awyrgylch a naws addas a rhoddir rhan weithredol i'r plant a'u hannog i fyfyrio, a dod yn ddigon hyderus i weddio'n syml o'r frest. Adroddir Gweddi'r Arglwydd yn mhob gwasanaeth torfol. Gwahoddir aelodau o'r gymuned yn rheolaidd i roi gwasanaethau crefyddol i'r plant – e.e. Nia o Coleg y Bala. Rydym yn sicrhau bod agweddau moesol, yn ogystal ac ysbrydol, yn rhan o'r gwasanaethau. Rhoddir sylw i ddigwyddiadau/trychinebau byd-eang mewn gwasanaethau ac mewn gwersi i ddatblygu empathi tuag at eraill.		
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd Sicrhau bod athrawes yn derbyn cyfrifoldeb am drefnu gwasanaethau yn dilyn absenoldeb mamolaeth HR Cynllunio bod dosbarthiadau yn cymryd y gwasanaeth torfol bob tymor		

Rhagorol		**Da**	X	**Digonol**		**Anfoddhaol**	

Llofnod: Joanna Thomas (Pennaeth)

Dyddiad: 4.1.17